

Τη μνήμη, τα έθιμα και κυρίως την «πολύχρωμη» γλώσσα της άλλοτε ακμάζουσας κοινότητας των Σεφαραδιτών Εβραίων της Θεσσαλονίκης σκοπεύουν να κρατήσουν ζωντανά στον χρόνο οι περίπου 1.200 απόγονοί τους που συνεχίζουν να ζουν στη συμπρωτεύουσα. Στο περιθώριο της επίσκεψής της στην Ελλάδα, της Υπουργού Εξωτερικών της Ισπανίας Αράντσα Γκονθάλεθ Λάγια, η διευθύντρια του Ινστιτούτου Θερβάντες της Αθήνας Κριστίνα Κόντε ντε Μπέρολντινγκεν και ο Πρόεδρος του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος και της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης Δαβίδ Σαλτιέλ υπέγραψαν συμφωνία, βάσει της οποίας το Ινστιτούτο πρόκειται να δημιουργήσει παράρτημα στη Θεσσαλονίκη, σε χώρο που θα παραχωρήσει η Κοινότητα.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, το παράρτημα της Θεσσαλονίκης πρόκειται -από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο- να προσφέρει μαθήματα Ισπανικών τόσο σε μέλη της Σεφαραδίτικης Κοινότητας όσο και σε κάθε ενδιαφερόμενο αλλά και να διοργανώνει πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες αποβλέποντας στην αξιοποίηση και τη διάδοση της κληρονομιάς των Σεφαραδιτών στη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της χώρας.

Επιπλέον, το σύμφωνο που υπογράφηκε προωθεί την επανασύνδεση παιδιών και νέων της Σεφαραδίτικης Κοινότητας Θεσσαλονίκης με την ιστορική κληρονομιά και με τη γλώσσα καταγωγής τους, τα Ισπανοεβραϊκά (Λαδίνο), μέσα από τον κοινό κορμό της Ισπανικής γλώσσας, ενώ η βιβλιοθήκη «Juan Carlos Onetti», του Ινστιτούτου Θερβάντες της Αθήνας, θα δημιουργήσει τμήμα Σεφαραδίτικης Ιστορίας, Πολιτισμού και Λογοτεχνίας.

Η ξεχωριστή γλώσσα των Σεφαραδιτών -που αποτελεί ένα μείγμα της Εβραϊκής, της Ισπανικής, της Ελληνικής, της Τούρκικης, της Ιταλικής και της Γαλλικής- κινδυνεύει μετά από σχεδόν έξι αιώνες αδιάλειπτης χρήσης της από την Εβραϊκή Κοινότητα της Θεσσαλονίκης να «σβήσει», καθώς, όπως εξηγεί στα «ΝΕΑ» ο κ. Σαλτιέλ, οι νέοι σήμερα δεν την ακούν στα σπίτια τους όπως οι προηγούμενες γενιές: «Η δική μου γενιά μεγάλωσε μιλώντας Λαδίνο στο σπίτι. Δυστυχώς, κάτι τέτοιο δεν είναι σύνηθες σήμερα. Εκτιμάται ότι ομιλείται από μόλις 500 άτομα σε όλη την Ελλάδα. Αυτός είναι και ο λόγος που η δημιουργία ενός κέντρου διδασκαλίας της -στο οποίο ταυτόχρονα θα λειτουργεί μουσείο και θα διοργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις συνυφασμένες με τη Σεφαραδίτικη παράδοση- είναι ιδιαίτερα σημαντική».

Παρά τη δραματική συρρίκνωση του αριθμού των μελών της Ελληνικής Εβραϊκής Κοινότητας, η Θεσσαλονίκη ήταν ανέκαθεν ένα σημαντικό κέντρο της. Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα μέχρι και τις αρχές του 20^{ου} οι απόγονοι των Εβραίων που ήρθαν από την Κόρδοβα, το Τολέδο και τη Σεβίλλη, εκδιωγμένοι από τη Βασίλισσα Ισαβέλλα, μαζί με τους απογόνους των προϋπαρχόντων (από τα ρωμαϊκά χρόνια ή ακόμα και την ελληνιστική περίοδο κατά κάποιες πηγές) αποτελούσαν το 50% του πληθυσμού της πόλης, ξεπερνώντας ακόμη και τις 80.000 ενώ και πριν από το Ολοκαύτωμα ήταν σχεδόν 60.000. Η πλειονότητά τους θυσιάστηκε στα ναζιστικά

στρατόπεδα συγκέντρωσης και μόλις 1.500 επέστρεψαν, ενώ δεν ήταν λίγοι και οι επιζήσαντες που μετά τον πόλεμο εγκαταστάθηκαν στο νεοσύστατο κράτος του Ισραήλ.

ΤΑ ΝΕΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΑ. «Ενδεικτικό της σημασίας του Εβραϊκού στοιχείου στην πολυπολιτισμική Θεσσαλονίκη των περασμένων αιώνων είναι ότι το μικρό Εβραϊκό Μουσείο της, στην οδό Αγίου Μηνά, είναι το δεύτερο δημοφιλέστερο στην πόλη. Υπάρχει η πρόθεση αυτό να ενσωματωθεί στο νέο, ωστόσο, αυτό δεν έχει αποφασιστεί ακόμα», σημειώνει ο Πρόεδρος της Κοινότητας, υπογραμμίζοντας παράλληλα ότι οι επισκέπτες του προέρχονται από όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης: «Φιλοδοξούμε η Θεσσαλονίκη να αποκτήσει ξανά τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της και η λειτουργία του παραρτήματος του Ινστιτούτου Θερβάντες θα συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση. Είναι ένα χάρισμα αυτό της Θεσσαλονίκης».

Με τις διμερείς σχέσεις μεταξύ Ελλάδος και Ισραήλ, μάλιστα, να βρίσκονται στο καλύτερο σημείο των τελευταίων ετών, η Ισραηλιτική Κοινότητα της Θεσσαλονίκης στοχεύει επίσης στη συνεργασία με το εκεί κέντρο διδασκαλίας των Λαδίνο αλλά και με μουσεία της Ισπανίας για τη φιλοξενία σχετικών εκθέσεων. «Ευελπιστούμε ότι αυτή η ιδιόρρυθμη γλώσσα, που αν τη μιλάς μπορείς να συνεννοηθείς χωρίς κανένα πρόβλημα στην Ισπανία, θα διαιωνιστεί. Δεν είναι μια νεκρή γλώσσα. Είναι η παλιά Ισπανική γλώσσα. Η γλώσσα του Δον Κιχώτη. Μια γλώσσα παλιά, πλην όμως ενεργή μέσω της προφορικής παράδοσης. Εξάλλου, πολλά παιδιά τα οποία σπουδάζουν στην έδρα Εβραϊκών Σπουδών ενδιαφέρονται να μάθουν Λαδίνο και εμείς σκοπεύουμε να δημιουργήσουμε αυτόν τον πυρήνα για την εκ νέου διάδοσή της», καταλήγει ο ίδιος.

Πηγή: [ΤΑ ΝΕΑ, 4.8.2020, του Άγγελου Σκορδά](#)